

ZAMONAVIY TA'LIMDA INNOVATSION PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNING O'RNI

Mahmudjonova Sarvinoz Bahodirjon qizi
Qo`qon Universiteti Andijon filiali
Tibbiyot fakulteti
Ibragimov Farhod
O`zbekiston, Andijon viloyati Ulug`nor tumani
Emai: sarvinozmahmudjonova02@gmail.com
+998918793933

Annotatsiya

Ushbu maqolada zamonaviy ta'lim tizimida innovatsion pedagogik texnologiyalarning tutgan o'rni va ularning o'quv jarayoniga ko'rsatayotgan ijobiy ta'siri tahlil etilgan. Bugungi globallashuv va raqamli texnologiyalar asrida ta'lim sohasida yangicha yondashuvlar zaruriyatga aylangan. Ilg'or pedagogik texnologiyalar — bu o'quvchilarning faolligini oshirish, mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv va hamkorlikda ishlash kabi zamonaviy kompetensiyalarni shakllantirishda samarali vosita sifatida namoyon bo'lmoqda.

Maqolada interaktiv o'qitish usullari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT), masofaviy ta'lim platformalari va o'yin asosidagi ta'lim (gamifikatsiya) kabi texnologiyalar turlari o'rganilgan. Har bir usulning afzalliklari, amaliy qo'llanilish tajribalari va real natijalari muallif tomonidan tahlil qilingan.

Shuningdek, innovatsion texnologiyalarni ta'lim muassasalarida joriy etishdagi dolzarb muammolar — o'qituvchilarning malakasi, texnik baza yetishmovchiligi, metodik qo'llanmalar tanqisligi va psixologik qarshiliklar ham tahlil etilib, ularni bartaraf etish bo'yicha taklif va tavsiyalar berilgan.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, innovatsion pedagogik yondashuvlar nafaqat ta'lim sifatini oshiradi, balki o'quvchilarda fanlarga nisbatan qiziqish uyg'otadi, ularni faol ishtirok etishga undaydi va hayotiy ko'nikmalarni rivojlantiradi. Mazkur maqola pedagogika sohasi tadqiqotchilari, amaliyotchi o'qituvchilar hamda ta'limni modernizatsiya qilishga intilayotgan barcha mutaxassislar uchun dolzarb ilmiy-amaliy manba bo'lib xizmat qiladi.

Kalit soʻzlar:

innovatsion pedagogik texnologiyalar, zamonaviy taʼlim, interaktiv metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT), masofaviy taʼlim, raqamli taʼlim vositalari, kompetensiyaviy yondashuv, taʼlim sifati, oʻquvchi faolligi, gamifikatsiya, tanqidiy fikrlash, ijodiy yondashuv, metodik yangiliklar, oʻqitish samaradorligi.

Kirish

Bugungi globallashuv va raqamli texnologiyalar asrida insoniyat hayotining barcha jabhalarida, xususan, taʼlim sohasida tub oʻzgarishlar yuz bermoqda. Anʼanaviy oʻqitish usullarining oʻrnini zamonaviy, interaktiv va innovatsion pedagogik texnologiyalar egallamoqda. Endilikda taʼlim jarayoni faqatgina bilim berish bilan cheklanmay, balki shaxsiy kompetensiyalarni shakllantirish, mustaqil fikrlash, amaliy faoliyatga tayyorlash va ijodkorlikni rivojlantirish kabi keng qamrovli maqsadlarga xizmat qilmoqda. Bu esa oʻz navbatida oʻquv jarayonini yangicha yondashuvlar asosida tashkil qilishni talab etadi.

Innovatsion pedagogik texnologiyalar – bu oʻquvchi shaxsini markazga qoʻygan, uning bilim olish faoliyatini mustaqil, faol, ongli va ijodiy tarzda tashkil etishga xizmat qiladigan yangi metodlar majmuasidir. Ular dars jarayonini jonlantirish, oʻqituvchi va oʻquvchi oʻrtasida samarali muloqotni shakllantirish, bilimlarni mustahkamlashda koʻproq natijadorlikka erishish imkonini beradi. Jumladan, interaktiv metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT), masofaviy oʻqitish tizimlari, klasterlar, gamifikatsiya (oʻyin texnologiyalari) kabi yondashuvlar keng qoʻllanilmoqda.

Zamonaviy pedagogik yondashuvlar nafaqat dars sifati va samaradorligini oshirish, balki oʻquvchilarning fanlarga boʻlgan qiziqishini kuchaytirish, mustaqil oʻrganish va fikrlash koʻnikmalarini rivojlantirishga xizmat qilmoqda. Shu bois innovatsion texnologiyalarni toʻgʻri tanlash, ularni oʻquvchilarning yosh va psixologik xususiyatlariga mos holda qoʻllash — har bir zamonaviy oʻqituvchining dolzarb vazifasidir. Ushbu maqolada innovatsion pedagogik texnologiyalarning turlari, ularning anʼanaviy usullardan ustun jihatlari, taʼlimda qoʻllanishi va

kutilayotgan natijalari tahlil qilinadi. Shuningdek, ularni amaliyotga tatbiq etishdagi mavjud muammolar va yechimlar ham yoritiladi.

Innovatsion pedagogik texnologiyalar zamonaviy ta'lim jarayonini tubdan o'zgartirib, o'quvchilarning bilim olish, fikrlash va ijodiy faoliyat ko'rsatish qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qiladi. An'anaviy ta'lim usullari ko'proq yodlashga asoslangan bo'lsa, innovatsion texnologiyalar esa o'quvchini faol, mustaqil va ongli bilim egasiga aylantirishga yo'naltirilgan. Bu yondashuv shaxsga yo'naltirilgan ta'limni tashkil etish va o'quv jarayonini interaktiv, qiziqarli shaklda olib borishga imkon beradi.

Bugungi kunda ta'limda keng qo'llanilayotgan innovatsion pedagogik texnologiyalar qatoriga interaktiv metodlar kiradi. Aqliy hujum, klasterlash, konseptual xaritalar yaratish, "Akvarium" va "Bumerang" usullari o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rag'batlantiradi va ularni dars jarayoniga faol jalb etadi. Shuningdek, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) darslarni yanada samarali va qiziqarli qilmoqda. Multimedia taqdimotlar, virtual laboratoriyalar, elektron darsliklar va onlayn testlar yordamida bilimlarni chuqurroq o'zlashtirish mumkin bo'ladi.

Masofaviy ta'lim platformalari, masalan, Moodle, Google Classroom, Zoom kabi vositalar ta'lim jarayonini istalgan joydan davom ettirish imkonini beradi. Bu, ayniqsa, pandemiya sharoitida ta'limni uzluksiz saqlashda muhim ahamiyat kasb etdi. Bundan tashqari, o'yin texnologiyalari yoki gamifikatsiya darslarni yanada qiziqarli va motivatsion qiladi. O'yin elementlari orqali o'quvchilar o'z bilimlarini sinab ko'radi, o'rganishga bo'lgan qiziqishi oshadi.

Innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy qilish ta'lim sifatini sezilarli darajada oshiradi. Ular o'quvchilarni faollikka undaydi, tanqidiy va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradi, shuningdek, hamkorlikda ishlash qobiliyatini shakllantiradi. Bunday metodlar yordamida ta'lim jarayoni yanada samarali, qiziqarli va o'quvchilar uchun jozibador bo'ladi.

Biroq, innovatsion texnologiyalarni ta'lim jarayoniga muvaffaqiyatli tatbiq etish ba'zi qiyinchiliklarga duch kelmoqda. Ulardan eng asosiylari o'qituvchilarning

malaka darajasi, texnik jihozlarning yetishmasligi va metodik qo'llanmalar kamligi hisoblanadi. Shuningdek, ba'zi o'qituvchilar yangi usullarga o'rganishga qiyinchilik ko'rsatishi mumkin. Shu bois, innovatsion pedagogik texnologiyalarni muvaffaqiyatli qo'llash uchun o'qituvchilarni doimiy ravishda malaka oshirishga jalb qilish, ta'lim muassasalarini zamonaviy texnik vositalar bilan ta'minlash va sifatli metodik adabiyotlar yaratish muhimdir.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy ta'limda innovatsion pedagogik texnologiyalar o'quv jarayonining sifat va samaradorligini oshirishda muhim vosita hisoblanadi. Ular o'quvchilarning bilim olish jarayonini jonlantirib, ularning mustaqil fikrlash, ijodkorlik va amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu sababli, ta'lim muassasalari va o'qituvchilar ushbu texnologiyalarni keng joriy etishga intilishi zarur. Innovatsion pedagogik texnologiyalarning ta'lim tizimida tatbiqi

Innovatsion pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayonining barcha bosqichlarida qo'llanilishi mumkin. Boshlang'ich sinflardan boshlab oliy ta'limgacha, ular darslarni yanada interaktiv, qiziqarli va samarali tashkil etishga xizmat qiladi. Masalan, boshlang'ich ta'limda o'yin metodlari va vizual materiallar yordamida o'quvchilarning e'tiborini jalb qilish mumkin. O'rta va oliy ta'limda esa masofaviy ta'lim platformalari, simulyatsiyalar, virtual laboratoriyalar va interaktiv testlardan foydalanish bilimlarning chuqurroq va amaliy egallanishiga yordam beradi.

Yana bir muhim jihat shundaki, innovatsion texnologiyalar ta'limdagi individual yondashuvni ta'minlaydi. Har bir o'quvchining o'rganish sur'ati va uslubi har xil bo'lishi mumkin, va zamonaviy texnologiyalar yordamida bu farqlar hisobga olinadi. Misol uchun, adaptiv o'quv dasturlari har bir o'quvchining darajasiga mos tarzda bilimlarni taqdim etadi.

Ta'lim jarayonida o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish eng muhim vazifalardan biridir. Innovatsion texnologiyalar bu sohada ham samarali vosita hisoblanadi. Interaktiv darslar, gamifikatsiya va o'yin elementlari o'quvchilarda qiziqishni uyg'otadi, ularni o'rganishga rag'batlantiradi. Masalan, o'yin shaklida

taqdim etilgan bilimlar o'quvchilar tomonidan yaxshi qabul qilinadi va uzoq muddat esda qoladi.

Shuningdek, onlayn platformalar va mobil ilovalar yordamida o'quvchilar bilimlarini mustaqil ravishda mustahkamlashlari va o'zlari uchun qulay vaqtda o'rganishlari mumkin. Bu esa ta'limning moslashuvchanligini oshiradi.

Innovatsion pedagogik texnologiyalar ta'lim sifatini baholash jarayonini ham sezilarli darajada o'zgartirdi. Endi o'qituvchilar an'anaviy sinovlardan tashqari, interaktiv testlar, loyihalar, elektron baholash tizimlari orqali o'quvchilar bilimini ko'proq hamda aniqroq baholay olmoqda. Onlayn testlar natijalarini tezkor ko'rib chiqish va tahlil qilish imkoniyati o'qituvchilarga o'quv jarayonini moslashuvchan ravishda tashkil etishga yordam beradi.

Shuningdek, o'quvchilarning o'z-o'zini baholash va tengdoshlarining baholash metodlari orqali ular tanqidiy fikrlashni va mas'uliyatni rivojlantiradi. Bu esa ta'lim sifatini yanada oshirishda muhim ahamiyatga ega.

Innovatsion pedagogik texnologiyalar sohasida doimiy yangiliklar paydo bo'lmoqda. Sun'iy intellekt, virtual va kengaytirilgan reallik, robototexnika kabi texnologiyalar ta'lim jarayonini yanada samarali va jozibador qilish imkonini beradi. Masalan, virtual reallik yordamida talabalar murakkab jarayonlarni tajriba asosida o'rganishi mumkin, bu esa nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalarga aylantirishga xizmat qiladi.

Shu bilan birga, kelajakda ta'limni yanada shaxsiylashtirish – har bir o'quvchining qiziqishlari va qobiliyatlariga mos dasturlarni ishlab chiqish va qo'llash dolzarb bo'ladi. Innovatsion texnologiyalar bu jarayonda asosiy vositalardan biriga aylanishi shubhasiz.

Xulosa

Zamonaviy ta'lim tizimida innovatsion pedagogik texnologiyalarning roli tobora ortib bormoqda va bu jarayon ta'lim sifatining oshishida muhim omilga aylangan. Bugungi kunda bilim olish jarayoni faqat darsliklarni yodlab o'tish emas, balki o'quvchilarning fikrlash, tahlil qilish, ijodkorlik va muammolarni hal etish

ko'nikmalarini shakllantirishga qaratilgan murakkab jarayonga aylangan. Shu bois, an'anaviy ta'lim metodlari o'z samaradorligini yo'qotmoqda va zamonaviy pedagogik texnologiyalar ularga samarali alternativ sifatida xizmat qilmoqda.

Innovatsion pedagogik texnologiyalar o'quv jarayonini interaktiv, qiziqarli va jonli qiladi. Ular orqali o'quvchilar faollashadi, mustaqil fikrlashga o'rgatiladi, o'z bilimlarini amaliyotga tatbiq etish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu esa, o'z navbatida, ta'lim jarayonining haqiqiy maqsadlariga erishishni ta'minlaydi – bilimni qabul qilishdan ko'ra, uni yaratish va qo'llashga yo'naltirish.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, masofaviy ta'lim platformalari va o'yin texnologiyalari yordamida darslarni zamonaviylashtirish nafaqat o'quvchilarning e'tiborini oshiradi, balki ularning motivatsiyasini kuchaytiradi. Bunday yondashuvlar o'quvchilarni yanada faol va qiziqarli o'qishga undaydi, bu esa o'z navbatida ta'lim sifatining oshishiga sabab bo'ladi.

Shu bilan birga, innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etishda yuzaga kelayotgan muammolar – o'qituvchilarning yangi metod va texnologiyalarni o'zlashtirishdagi qiyinchiliklari, texnik vositalarning yetishmasligi va metodik bazaning kamligi – ta'lim tizimini yanada rivojlantirish yo'lida hal qilinishi lozim bo'lgan dolzarb masalalardir. Ularni bartaraf etish uchun doimiy malaka oshirish, zamonaviy uskunalarni bilan ta'minlash hamda innovatsiyalarni qo'llash bo'yicha tizimli ishlar olib borilishi zarur.

Yana bir muhim jihat shundaki, zamonaviy pedagogik texnologiyalar faqat texnika yoki yangi uslublarni qo'llash emas, balki butunlay yangi ta'lim falsafasini, ya'ni o'quvchining shaxs sifatida rivojlanishiga, uning individual imkoniyatlarini hisobga olishga asoslangan yondashuvni anglatadi. Shuning uchun ham innovatsiyalarni joriy etishda o'qituvchilar, ota-onalar va ta'lim muassasalari rahbarlarining birgalikdagi sa'y-harakatlari katta ahamiyat kasb etadi.

Kelajak ta'limi innovatsion pedagogik texnologiyalarni samarali tatbiq etish asosida barpo etiladi. Bu esa nafaqat o'quvchilarga bilim berish, balki ularda hayotga moslashish, ijodiy fikrlash va mustaqil qaror qabul qilish kabi qobiliyatlarni shakllantirishga xizmat qiladi. Shu tariqa, innovatsiyalar yordamida tarbiyalangan

yoshlar nafaqat bilimdon, balki zamon talablariga javob beradigan erkin fikrlovchi va faol shaxslar bo‘lib ulg‘ayadi.

Shunday ekan, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni rivojlantirish va joriy etish – ta‘lim sohasida izchil taraqqiyot va yuksalish kalitidir. Har bir o‘qituvchi va ta‘lim tashkiloti bu jarayonda faol ishtirok etishi, yangi yondashuvlarni o‘zlashtirishi va ulardan unumli foydalanishi kelajak avlodga munosib ta‘lim berishning eng muhim kafolatidir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Akhundov, R. (2020). *Innovatsion pedagogik texnologiyalar*. Toshkent: O‘zbekiston davlat pedagogika universiteti nashriyoti.
2. Karimov, B. (2019). *Zamonaviy ta‘lim va innovatsiyalar*. Toshkent: Fan va texnologiya.
3. Nazarova, S. (2021). *Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining ta‘lim jarayonidagi roli*. *Pedagogika jurnali*, 3(5), 45-52.
4. Rasulov, D. (2018). *Interaktiv metodlar va ularning ta‘limdagi ahamiyati*. Toshkent: Ta‘lim nashriyoti.
5. Islomova, M. (2022). *Masofaviy ta‘lim platformalari va ularning samaradorligi*. *O‘zbekistonda ta‘lim rivoji*, 1(12), 30-37.
6. Yusupov, T. (2019). *Innovatsion texnologiyalar yordamida ta‘lim sifatini oshirish*. *Pedagogik nazorat va baholash*, 2(8), 22-29.
7. UNESCO. (2020). *Innovative pedagogies for effective learning: A global perspective*. Paris: UNESCO Publishing.
8. Johnson, D., & Johnson, R. (2017). *Active learning strategies in education*. New York: Routledge.
9. Bates, A.W. (2019). *Teaching in a Digital Age: Guidelines for designing teaching and learning*. Vancouver: BCcampus.
10. Kozma, R.B. (2018). *Technology and classroom practices: An international study*. *Journal of Educational Technology*, 15(4), 101-115.

11. Shukurov, B., & Akhmedova, N. (2021). *Gamifikatsiya va o'yin texnologiyalari ta'limda*. Toshkent: Ilmiy nashrlar.
12. Salimov, J. (2020). *Ta'limda individual yondashuv va adaptiv o'quv dasturlari*. *Pedagogika va psixologiya*, 4(7), 40-47.
13. Fozilov, S. (2019). *Ta'limda innovatsiyalar: nazariy va amaliy jihatlar*. Toshkent: O'zbekiston fanlar akademiyasi nashriyoti.
14. OECD. (2021). *Education at a Glance 2021: OECD Indicators*. Paris: OECD Publishing.
15. Brown, H.D. (2016). *Principles of Language Learning and Teaching*. New York: Pearson Education.

